

Juul Sadée

MENGASIHANI - van vuistslag tot hartslag

IKATAN

• donderdag 14 t/m zondag 17 september | **NOORBEEK** KLOOSTER HX HOOGCRUTS

Mengasihani - van vuistslag tot hartslag

Zang, klank en poëzie-performance

- zaterdag 16 september | 12.00-13.00 uur
- zaterdag 16 september | 15.00-16.00 uur
- zondag 17 september | 12.00-13.00 uur
- zondag 17 september | 15.00-16.00 uur
- zondag 17 september | 16.00 uur: Finissage met historicus Ron Habiboe en een schriftelijke bijdrage van Lex ter Braak

NOORBEEK KLOOSTER HX HOOGCRUTS

Juul Sadée concept, vormgeving en regie

Catoke Kramer coach holistisch lichaamswerk, groepsdynamiek en regie

Lucas Kramer soundscape design

Evelyne Ploum coach koorzang

performers

Max Hehalatu, Frans Pattiwael, Ellie Pattiwael-Theunisz, Sandra Saya-Tatipatta, Leny Tatipatta-Sinaï, Sam Abraham, Sonja Abraham-Tatipatta, Ria Makatita-Hendrix, William Makatita, Andre Saya, Tinoes Kakerisa, Juul Sadée, Lucas Kramer

Mien Waelauruw-Talabessy voice-over

MENGASIHANI

MENGASIHANI (erbarmen) - van vuistslag tot hartslag is een muzikale performance uitgevoerd door de Molukse groep Ikatan (verbinding) uit Maastricht. Hun Molukse liederen vermengen zich met een klanklandschap van orale geschiedenis en gedichten, zowel vocaal als instrumentaal. Het bijzondere *Djaring Dengan* van wijlen Opa Bantji Matulesy wordt gezongen in het Bahasa Tana, de oorspronkelijke Molukse taal. De fragmenten uit *Pietà Signore*, veelal toegeschreven aan Alessandro Stradella (1639-1682), klinken in het Maleis.

De Molukse activiste en dichteres Roesda Leikawa (Ambon) schreef speciaal voor *Mengasihani* een gedicht over haar Nederlandse stambetovergrootmoeder. Deze dochter van admiraal Steven van der Haghen (1563-1624) groeide op in een Moluks gezin en kreeg de naam Putijah. Zij trouwde met Kapitein Telukabesi (Ahmad Leikawa) en vocht als vrijheidsstrijdster zonder erbarmen tegen haar eigen vader en werd harteloos door hem gedood (Morella, Kapahah hill, Ambon).

De Molukse geschiedenis van kolonisatie, immigratie, integratie, discriminatie en de vraag 'wat betekent identiteit', is een blauwdruk voor huidige mondiale kwesties. Jan Pieterszoon Coen werd gesmeekt erbarmen te hebben, toch doodde hij de veertig hoofdmannen van de Molukse Banda-eilanden, ook George Floyds smeekbede om erbarmen kreeg geen gehoor.

De ondertitel *van vuistslag tot hartslag* is ontleend aan een fragment uit het boek *De vreemdeling in onszelf* (1988) van filosoof en psychoanalyticus Julia Kristeva. Centraal staat haar vraag: 'kunnen wij persoonlijk, in ons hart, met anderen samenleven, anderen beleven, zonder hen te weren, maar ook zonder hen aan ons gelijk te maken?' Het originele fragment is andersom geformuleerd; *van hartslag tot vuistslag*. Dit inspireerde Ikatan tot het omzetten van dit fragment naar dichtvorm en het uitgangspunt te maken van de performance. Een van de kenmerken van Ikatan is namelijk het sublimeren van de negatieve en/of heftige emotie (de vuist) naar de positieve emotie en het mededogen (het hart, barmhartigheid).

Tijdens de voorstelling *Mengasihani* wordt een spanningsboog opgebouwd naar de kracht van liefde, solidariteit en schoonheid, van vuistslag tot hartslag.

---

*van hartslag tot vuistslag
dwingt het gezicht van de vreemdeling
ons
de heimelijke manier te laten zien
waarop wij de wereld bekijken
waarop iedereen de ander opneemt
tot
in de meest familiale
de meest gesloten gemeenschappen toe*

*van hartslag tot vuistslag
een fractie van een seconde
een interpretatie*

van vuistslag tot hartslag

Mengasihani - performance voor Musica Sacra, 2023

*'Kunnen wij persoonlijk, in ons hart,
met anderen samenleven,
anderen beleven,
zonder hen te weren,
maar ook zonder hen
aan ons gelijk te maken?'*
Julia Kristeva

IKATAN

Expositie van kunstwerken in textiel, hout, terracotta en audio/video
ter gelegenheid van het tienjarig jubileum van Ikatan

- donderdag 14 september | 12.00-18.00 uur
- vrijdag 15 september | 12.00-18.00 uur
- zaterdag 16 september | 11.00-18.00 uur
- zondag 17 september | 11.00-18.00 uur
- zondag 17 september | 16.00 uur: Finissage met historicus Ron Habiboe en een schriftelijke bijdrage van Lex ter Braak

NOORBEEK KLOOSTER HX HOOGCRUTS

IKATAN

IKATAN (verbinding) presenteert zich voor de vierde keer tijdens Musica Sacra Maastricht en combineert dit met een expositie van beeldende kunst ter viering van het tienjarig bestaan.

Sinds 2013 werkt interdisciplinair beeldend kunstenaar Juul Sadée nauw samen met een groep mensen, inmiddels vrienden, uit de Molukse gemeenschap van Maastricht. Zij maken kunstwerken als middel om een proces van gesprek en onderzoek op gang te brengen aan de hand van diverse thema's, zo ook voor Musica Sacra. Te zien zijn onder andere de sculpturen *Kejutan* (verwondering), *Jiwa* (ziel), *Ikatan* (verbinding) en *Nusa Ina* (Moeder Eiland), het acht meter lange wandkleed *Kepulauan* (Archipel) en het geappliqueerde wandkleed over de geschiedenis van vrijheidsstrijdster Putijah Van der Haghen (ook al kent het verhaal van Putijah nog een andere versie, het is een waar gebeurde geschiedenis). Ikatan maakt met haar kunstwerken verschillende aspecten van de Molukse cultuur en geschiedenis zichtbaar, roept herkenning op en toont aan dat hun verhaal ook het verhaal van vele anderen is.

Putijah - wandkleed met het verhaal van Putijah in applicatie uitgevoerd en op het scherm Roesda Leikawa bij de bron van Kapaha hill, 2023

Binnen de in 1951 uit Indonesië overgebrachte Molukse gemeenschap in Nederland roept het begrip *Mengasihani* een spanningsveld op, veroorzaakt door de niet nagekomen beloftes aan hen, religieuze overtuigingen, generationeel trauma en de koloniale geschiedenis. Ook op mondiaal niveau creëert 'goed doen', barmhartig zijn, een spanningsveld tussen burgers en volkeren.

De groep Ikatan uit de Molukse gemeenschap van Maastricht toont met haar muzikale performance mededogen en vertrouwen in de helende kracht van verbinding met elkaar.

Klooster HX Hoogcruts in het Limburgse Noorbeek is een betekenisvolle locatie voor deze performance en expositie. 'Het klooster als haven': barmhartige kloosterlingen zorgden voor de opvang van pelgrims, weduwen, armen en behoeftigen. Barmhartigheid als grondbeginsel van menselijk handelen. Het is een symboliek die past bij de kloosters van Eijsden en Rijckholt (Limburg) waar in 1952 een grote groep Molukkers tijdelijk werd gehuisvest na aankomst in Nederland.

Finissage

Historicus Ron Habiboe zal spreken over de Molukse diaspora. Schrijver en kunstenaar Lex ter Braak, voormalig directeur van de Jan van Eijck Academie en lid van het comité van aanbeveling van Archipelago, levert een schriftelijke bijdrage over tien jaar Ikatan.

Voor de voorstelling MENGASIHANI en de expositie IKATAN geldt vrij entree! Wel is het verplicht om vooraf te reserveren bij de UITBalie van Theater aan het Vrijthof.

Op zaterdag en zondag is er voor de beide voorstellingen van MENGASIHANI en de expositie een gratis pendeldienst vanaf Theater aan het Vrijthof Maastricht naar Klooster HX Hoogcruts in Noorbeek. Alleen mogelijk op basis van reservering via mengasihani.musicasacra@gmail.com.

Deze producties zijn mede mogelijk gemaakt door

- VFonds, Regeling Immaterieel Erfgoed Indische, Molukse en Papoea Gemeenschap, houd je erfgoed levend en het Ministerie van VWS
- Stichting Moetiara Maloekoe
- Gemeente Maastricht
- Musica Sacra Maastricht

